

**Rekomendacja Prezydium OPZZ
w sprawie
rocznego wskaźnika przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców w 2020 r.
(do użytku wewnętrznego)**

Z dniem 1 stycznia 2010 r. uchylona została ustawa z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw.

Zgodnie z ww. ustawą, przepisy prawa regulowały mechanizm negocjacji w sprawie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców. Mechanizm ten miał zastosowanie do podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą, w tym również jednostek organizacyjnych działających na podstawie prawa bankowego, prawa o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych, przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej, a także samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej zatrudniających powyżej 50 osób.

Przepisy ustawy upoważniały Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych do uzgodnienia wskaźników wzrostu przeciętnych wynagrodzeń zaliczanych w ciężar kosztów u przedsiębiorców. Corocznie, Komisja Trójstronna, na podstawie otrzymanych od rządu informacji, określała, w drodze uchwały, roczny wskaźniki przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wraz ze wskaźnikami kwartalnymi. Jeżeli Trójstronna Komisja nie wywiązała się z obowiązków w terminie, wskaźnik ten określała Rada Ministrów.

Po uchyleniu ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców brak jest mechanizmu oddziaływania na negocjacje płacowe ze szczebla krajowego. Wzrost płac ustalają samodzielnie strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy, tzn. zakładowe organizacje związkowe i pracodawca.

Uważamy, że celowe jest wypracowanie nowego mechanizmu kreującego i wzmacniającego dialog społeczny w zakresie dotyczącym negocjacji płacowych. Może stać się nim wskaźnik, który OPZZ rekomenduje swoim organizacjom członkowskim przy ustalaniu przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców. Mamy nadzieję, że takie rozwiązanie, wraz z poniżej przedstawionymi argumentami, pomoże wielu organizacjom związkowym lepiej przygotować się do ustalania płac w przedsiębiorstwie i wzmocni ich pozycję negocjacyjną.

Otoczenie zewnętrzne i prognozy na lata 2019-2020 r.

Rząd przyjął w projekcie ustawy budżetowej na rok 2020, że realne tempo wzrostu PKB w 2019 r. wyniesie 4,0%, a w 2020 r. 3,7%. Inflacja, z kolei, ma wynieść 1,8% w 2019 r. i 2,5% w 2020 r. W zakresie płac założono, że nominalne tempo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2019 r. wyniesie 7,6% a 2020 r. 6,0%. W sektorze przedsiębiorstw, przeciętne wynagrodzenie brutto ma wzrosnąć w 2019 r. o 7,7% a w 2020 r. o 6,3%.

Podstawowym czynnikiem wzrostu gospodarczego kraju w 2020 r. pozostanie, według rządu, popyt krajowy, w tym głównie spożycie prywatne z rosnącą rolą nakładów brutto na środki trwałe. Popyt inwestycyjny sektora prywatnego będzie wspierany przez konkurencyjność cenową polskich produktów i wysoki poziom aktywności gospodarczej. Wysokie wskaźniki rentowności ze sprzedaży osiągnane przez przedsiębiorstwa będą wynikać z wysokiego stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych oraz niskich stóp procentowych.

Wzrost gospodarczy w UE i w Polsce będzie w 2020 r. niższy w porównaniu do notowanego w latach poprzednich, co potwierdzają analizy Narodowego Banku Polskiego¹. Wskazują one na stopniowe słabnięcie tempa wzrostu PKB, które nie powinno jednak wyjść poza przedział 3,0%-3,8%, przy scenariuszu centralnym równym 3,4%. Czynniki wewnętrznymi, które zagrażają wzrostowi PKB kraju to m.in. możliwość wyhamowania inwestycji i malejąca podaż siły roboczej, natomiast czynniki zewnętrzne to słabnące tempo wzrostu PKB u głównych partnerów handlowych Polski w UE, Brexit, polityka gospodarcza USA i niestabilna sytuacja na Bliskim Wschodzie.

Gospodarka

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że gospodarka w 2019 r. była w dobrej kondycji. Według wstępnego szacunku, produkt krajowy brutto w 2019 r. wzrósł realnie o 4,0%, wobec 5,1% w 2018 r.² Wzrost eksportu i napływu inwestycji zagranicznych świadczy o tym, że polska gospodarka pozostaje konkurencyjna pod względem wytwarzanych produktów i jest atrakcyjnym miejscem do inwestowania. W okresie styczeń-grudzień 2019 r. wzrost sprzedaży detalicznej (r/r) wyniósł 5,4% - w samym grudniu 2019 r. była ona wyższa o 5,7% niż przed rokiem. W tym samym okresie produkcja sprzedana przemysłu była o 4% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem 2018 r. - grudniu 2019 r. była wyższa o 3,8% (r/r). Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–listopad 2019 r. była o 2,1% wyższa niż przed rokiem, przy wzroście przeciętnego zatrudnienia – o 1,9% oraz przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia brutto – o 6,4%.

Także w budownictwie mieszkaniowym sytuacja jest korzystna, o czym świadczą wzrost o 4,4% (r/r) liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenie w okresie I-XII 2019 r. oraz 12-procentowy wzrost mieszkań oddanych do użytkowania.

¹ Wyniki Ankiety Makroekonomicznej NBP Runda: grudzień 2019 r.

² Produkt krajowy brutto w 2019 r. - szacunek wstępny, GUS, 29.01.2019 r.

Niepokojący jest poziom inflacji, która w okresie I-XII 2019 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, wyniosła 2,3%. Przy czym, ceny żywności wzrosły w tym okresie o 5,3%, ceny użytkowania mieszkania i nośniki energii o 1,5%, ceny w sekcji zdrowia o 3,2% a edukacji o 3,6%. Oznacza to, że ceny rosły w 2019 r. w stopniu wyższym niż zakładał rząd. Dlatego m.in. eksperci ankietowani przez Narodowy Bank Polski wyraźnie podwyższyli swoje prognozy inflacji na 2020 r. w stosunku do prezentowanych wcześniej³. Spodziewają się, że inflacja w bieżącym roku wzrośnie do poziomu średniorocznie 3,3%, czyli będzie wyższa od rządowych prognoz (2,5%).

Przedsiębiorstwa

Kondycja przedsiębiorstw pozostaje korzystna. W okresie I-IX 2019 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, przychody przedsiębiorstw ogółem były wyższe o 107,0%, natomiast wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów zwiększył się o 103,0%. Zarówno wynik finansowy brutto jak i wynik finansowy netto przedsiębiorstw zwiększyły się o 102,0%. Zysk brutto ogółem przedsiębiorstw oraz ich zysk netto zwiększyły się odpowiednio o 103,0%. W rezultacie, w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw liczba przedsiębiorstw wykazujących zysk stanowiła 77,7% i zwiększyła się o 1,2 p. proc. (w analogicznym okresie roku poprzedniego 76,6%). Udział przychodów przedsiębiorstw (wykazujących zysk netto) w przychodach z całokształtu działalności wyniósł 85,2% i zwiększył się o 0,9 p. proc. (wcześniej 84,3%). Według uzyskanych wyników finansowych ogółem, okresie I-IX 2019 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, w przedsiębiorstwach:

- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto pogorszył się z 4,9% do 4,7%,
- wskaźnik rentowności obrotu brutto zmniejszył się z 5,1% do 4,9%,
- wskaźnik rentowności obrotu netto zmniejszył się z 4,2% do 4,0%,
- wskaźnik poziomu kosztów pogorszył się z 94,9% do 95,1%,
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia poprawił się z 34,8% do 35,4%,
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia pogorszył się z 99,9% do 98,7%.

Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w 2019 r. wyniosło:

Okres (kw.)	Wysokość (zł)	Wzrost (%) (rok poprzedni=100)
I kwartał	4950,94	107,1
II kwartał	4839,24	107,0
III kwartał	4931,59	107,7

³ Wyniki Ankiety Makroekonomicznej NBP Runda: grudzień 2019 r.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w okresie I-XII 2019 r. wyniosło ogółem 5169,06 zł i wzrosło w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego o 6,5%. W okresie I-XII 2019 r. w wybranych działach wynagrodzenia kształtowały się następująco:

Dział	Wysokość (zł)	Wzrost (%) (rok poprzedni=100)
przemysł (razem)	5218,48	106,4
górnictwo i wydobywanie	8455,94	106,5
przetwórstwo przemysłowe	4940,33	106,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	7826,77	104,8
dostawa wody, gospodarowanie ściekami, i odpadami, rekultywacja	4741,92	105,8
budownictwo	5217,39	106,4
handel, naprawa pojazdów samochodowych	4825,59	106,9
transport i gospodarka magazynowa	4631,92	105,7
zakwaterowanie i gastronomia	3747,43	106,4
administrowanie i działalność wspierająca	3782,65	109,3
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4885,32	112,2

Ocena koniunktury gospodarczej i sytuacji przedsiębiorstw

Należy uznać, że kondycja przedsiębiorstw i wypracowane przez nie zyski stanowią korzystną przestrzeń dla negocjowania wzrostu wynagrodzeń przez związki zawodowe. Przedsiębiorcy ogólnie dobrze oceniają koniunkturę gospodarczą. W styczniu br. w większości badanych przez GUS obszarach gospodarki, ocena ta poprawiła się. Lepiej niż w grudniu 2019 r. jest oceniana przez przedsiębiorstwa koniunktura m.in. w przetwórstwie przemysłowym, handlu hurtowym, budownictwie, transporcie i gospodarce magazynowej oraz branży zakwaterowanie i gastronomia. Na optymizm związany z prowadzoną przez przedsiębiorstwa działalnością gospodarczą pozwala pozytywna ocena bieżących postaw konsumenckich, głównie w związku z pozytywną oceną obecnej sytuacji finansowej gospodarstw domowych i poprawiającą się oceną dotyczącą ich przyszłej konsumpcji.

Przedsiębiorcy deklarują, że planują podwyżki. NBP wskazuje, że odsetek przedsiębiorstw planujących podniesienie poziomu przeciętnej płacy w nadchodzącym roku wzrósł w IV kwartale 2019 r. do 64%⁴. Dotyczy zarówno prognoz znacznych, jak i niewielkich

⁴ Szybki Monitoring NBP sektora przedsiębiorstw z października 2019 r.

podwyżek, a mediana wysokości planowanej przez przedsiębiorstwa w skali roku podwyżki wynosi 5%.

Potrzeba wzrostu wynagrodzeń pracowników wynika z ich generalnie niskiego poziomu. W październiku 2018 r. połowa pracowników firm zatrudniających powyżej 9 osób otrzymywała niższe wynagrodzenie niż 4094,98 zł. Z kolei 10 proc. najniżej zarabiających pracowników otrzymało w tym czasie wynagrodzenie co najwyżej w wysokości 2224,17 zł. W mikroprzedsiębiorstwach miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego wyniosło w 2018 r. 3081,10 zł.

Wyższy wzrost wynagrodzeń pracowników jest uzasadniony wypracowanymi zyskami przedsiębiorstw, ale też konieczny z uwagi na rosnące koszty życia, o czym świadczą dane opisujące kształtowanie się poziomu inflacji. Ceny żywności w grudniu ub. r., w ujęciu rocznym, wzrosły o 7,5%. Zdrożały m.in.: wędliny o 12%; mięso wieprzowe o blisko 24%; owoce i warzywa o 12%, cukier o 21%; a za wywóz śmieci zapłaciliśmy o 32% więcej niż przed rokiem. Zapowiedziane niedawno podwyżki cen, np. prądu dla gospodarstw domowych, średnio o 12%, sprawiają, że inflacja w 2020 r. będzie dużo wyższa niż prognozowana przez rząd. A przecież największy udział w wydatkach gospodarstw domowych mają żywność i napoje bezalkoholowe (25,1%), użytkowanie mieszkania i nośniki energii (18%) oraz transport (10,1%). Biorąc to pod uwagę, mamy zatem prawo oczekiwać wyższego wzrostu płac.

Wzrost dochodów od dyspozycji gospodarstw domowych jest istotny, skoro sam rząd przyjął założenie, że to popyt konsumpcyjny ma być kluczowym komponentem wzrostu PKB w 2020 r. W okresie październik 2018-wrzesień 2019, przeciętny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym wzrósł jednak jedynie o 4,4%.

Rekomendacja dotycząca wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w 2020 r.

Uwzględniając powyższe, organizacje członkowskie OPZZ powinny oczekiwać wzrostu wynagrodzeń w przedsiębiorstwach w 2020 r. o co najmniej 12%. Stan i perspektywy wzrostu gospodarczego, kondycja przedsiębiorstw oraz koszty życia pracowników wskazują, że wzrost wynagrodzeń powinien być wyższy niż prognozuje strona rządowa w projekcie budżetu na rok 2020.

W trakcie negocjacji należy jednak pamiętać, że podstawowym wyznacznikiem określenia wysokości wskaźnika przyrostu przeciętnego wynagrodzenia u danego przedsiębiorcy powinna być zawsze jego sytuacja finansowa. Oznacza to, że w niektórych przypadkach, przy dobrej kondycji finansowej przedsiębiorcy, rekomendowany przez OPZZ wskaźnik może przyjąć maksymalną wartość, a w przypadku gdy kondycja finansowa jest zła, podwyższenie wynagrodzeń może nastąpić jedynie o ułamkową część tego wskaźnika. Z oczywistych powodów rekomendowany przez OPZZ wskaźnik nie może w pełni uwzględnić złożoności i różnorodności uwarunkowań ekonomicznych i społecznych występujących w każdym z podmiotów, w którym toczą się negocjacje płacowe.

Analizę sytuacji finansowej przedsiębiorcy można przeprowadzić na podstawie danych o wynikach finansowych (np. zysk netto lub strata netto), a także w oparciu o inne

wskaźniki np. obliczone na bazie informacji ze sprawozdania GUS-F01, dodatkowych danych bilansowych oraz rocznych sprawozdań finansowych.

W analizach można wziąć pod uwagę np.:

- wynik finansowy na poszczególnych rodzajach działalności (działalność operacyjna, działalność finansowa, całokształt obrotu),
- rentowność obrotu netto,
- rentowność majątku ogółem,
- rentowność kapitałów własnych,
- mechanizm dźwigni finansowej,
- wskaźnik poziomu kosztów,
- wydajność pracy na 1 zatrudnionego,
- wskaźnik płynności I stopnia,
- wskaźnik płynności II stopnia,
- wskaźnik płynności III stopnia,
- wskaźnik obrotu zapasami,
- wskaźnik obrotu należnościami.

Warto także wykorzystać informacje dodatkowe, takie jak:

- sytuacja społeczna w podmiocie,
- poziom zatrudnienia,
- ogólny poziom zadłużenia,
- terminowość regulowania zobowiązań wobec budżetu państwa np. FUS, NFOŚ,
- zdolność kredytową,
- zagrożenie działalności spółki,
- działania restrukturyzacyjne.

Warszawa, dnia 30 stycznia 2020 r.

Sporządził: Wydział Polityki Gospodarczej i Funduszy Strukturalnych

